

PROJEKTAS „Į STUDENTĄ ORIENTUOTO MOKYMOSI, MOKYMO IR PASIEKIMŲ VERTINIMO DERMĖ“

Projekto rekomendacijos: dėstytojo perspektyva

*Žymantė Jankauskienė
Kristina Sutkutė*

2018 m. birželio 1 d.

Pagrindinės rekomendacijų metodologinės nuostatos

- Vertinimas turėtų būti suprantamas kaip:
 - Aukštosios mokyklos kultūros norma;
 - studento ir dėstytojo suvokta, atsakingai prisiimta studijų programos (proceso) funkcija;
 - studentų įsitraukimo, atsakomybės prisiėmimo ir aktyvaus mokymosi pagrindas.

Dėstytojų vaidmuo kuriant vertinimo sistemą

- Dėstytojai aukštojo mokslo institucijos iniciatyva ir pastangomis turėtų būti parengiami ir apmokomi, kad atitiktų naujos vertinimo sistemos reikalavimus. Ši grupė akademinų darbuotojų turi gauti būtinąją paramą atnaujinant turimą kompetenciją programos vertinimo sistemai pertvarkyti, modulio vertinimo užduotims parengti ir vertinimui atlikti, dialogui su studentais kurti ir palaikyti.

Dėstytojų vaidmuo kuriant vertinimo sistemą

- Aukštosios mokyklos atnaujindamos egzistuojančias vertinimo sistemas turėtų pasirengti dėstytojų kompetencijos atnaujinimo planą ir programas, pasirengti rekomendacijas, vadovus ir instrukcijas, kurios padėtų dėstytojams persitvarkyti lokalias modulio vertinimo sistemas.
- Aukštosios mokyklos turėtų atnaujinti dėstytojų darbo krūvio apskaitos skaičiuokles, numatyti kaip bus skaičiuojamas laikas, kurį dėstytojas turėtų skirti grįžtamajai informacijai apie studento darbą suteikti, aptarti tobulinimo ir mokymosi sprendimus.

Institucijos parama dėstytojams gali būti teikiama kaip:

- aukštojo mokslo didaktikos mokymai,
- tikslingas žinių taikymas studijų programos ar krypties lygmeniu, kuomet komitetai per konkrečios programos turinį, gali formuluoti užduotis dėstytojams.
- Tokia parama turi būti teikiama ne tik pedagoginiams darbuotojams, bet ir kuo toliau, tuo daugiau į studijų procesą įsitraukiantiems praktikams, ateinantiems iš veiklos pasaulio.

Pasiekimų vertinimo kultūros kūrimas

- **Dėstytojų bendruomenė**
 - Dėstytojų ir studentų dialogo kūrimas, kuris aktyvintų mokymąsi, kurtų ir palaikytų mokymosi situacijas bei plėstų mokymosi patirtis;
 - Skaidraus vertinimo proceso užtikrinimas, tikslios ir visiems aiškios procedūros.

Akademinio personalo pareigos, siejamos su vertinimu:

Išankstinės dėstytojo pareigos ir atsakomybė:

- studijų dalyko/modulio rezultatų, studijų ir vertinimo metodų dermės atitikimas studijų programos tikslui bei studijų programos rezultatams, jų aptarimas su kolegomis;
- vertinimo užduočių peržiūra, prieš pradėdant jas taikyti, studijų krypties/programos komitete;
- dalyko/modulio vertinimo metodų, užduočių integracija bendrame studijų programos vertinimo metodų, užduočių žemėlapyje;
- pristatant studentams studijų programą, dalykų/modulių aprašus, pateikti ne tik vertinimo metodus ir užduotis, tačiau pristatyti vertinimo užduočių išsidėstymą semestro eigoje, o taip pat užduotims vertinti naudojamus kriterijus ar standartus;
- užtikrinti, kad dalyko/modulio kaupiamojo vertinimo formulė (jei tokia taikoma) ir vertinimo užduotys studijų laikotarpiu nebus keičiamos.

Dėstytojo pareigos ir atsakomybė, vykdant vertinimą, įgyvendinant studijų dalyką/modulį:

- teikti studentams atsiliepimus apie visus vertinimo elementus;
- užtikrinti, kad atsiliepimai būtų informatyvūs ir pateikti laiku;
- užtikrinti, kad įvertinimai būtų susieti ir pagrįsti nustatytais vertinimo kriterijais bei standartais;
- teikti studentams akademinės paramos paslaugas;
- užtikrinti, kad būtų laikomasi vertinimo rezultatų ir dokumentų pateikimo studentams terminų;
- užtikrinti, kad vertinimo užduotys būtų suformuluotos aiškiai, be klaidų;
- galutinių vertinimo balų paskirstymas, turi būti tinkamai patikrintas, studijų proceso priežiūrą vykdančių darbuotojų, kurie padeda pašalinti klaidas.

Dėstytojo pareigos ir atsakomybė, po vertinimo, įgyvendinant studijų dalyką/modulį:

- Dėstytojo pareigos ir atsakomybė, po vertinimo, įgyvendinant studijų dalyką/modulį:
 - užtikrinti, kad tinkami ir tikslūs įrašai apie atskirų studentų pasiekimus ir jų įvertinimus, būtų prieinami darbuotojams, atsakingiems už studijų proceso įgyvendinimo priežiūrą;
 - vykdyti periodišką vertinimo užduočių kokybės įvertinimą, siekiant vertinimo veiksmingumo;
 - užtikrinti grįžtamąjį ryšį apie vertinimą atsakingiems skyriams ar komitetams.

Tinkamai pasirengti ir pravesti pirmąją paskaitą, kurios metu būtina paskelbti tokią informaciją:

- dalyko/modulio tikslą, siekiamus rezultatus, jų sąsajas su studijų programos studijų rezultatais, paskaitų, seminarų datas, laiką, vietą, susiejant tai su konkrečiomis veiklomis studentui, dėstytojui. Kiti patarimai gali padėti sukurti tinkamą studijų aplinką ir studentų įsitraukimą bei dalyvavimą.

Skirti dėmesį grįžtamajam atsakui apie vertinimo rezultatus

- ypač pirmųjų metų bakalauro studijų dalykų metu, kuomet studentų žinios, įgūdžiai, gebėjimai yra minimalūs, įgyti ankstyvame mokymosi etape. Grįžtamąjį atsaką galima integruoti į didaktikos sprendimus (rašto darbų išsamūs komentarai; komentarai žodžiu, pilotinės užduotys, kurios nevertinamos, o tik suteikiamas išsamus grįžtamasis atsakas; GA individualus ir/ar grupei).

Formuojamasis grįžtamasis atsakas bus vertingesnis, jei:

- planuosite užduoties atlikimą, nustatydami terminus užduoties temai pasirinkti, šaltinių paieškai, planui parengti, pirmajam juodraščiui pateikti;
- komentuosite konstruktyviai, personalizuotai, neformaliai, akcentuodami ir pagirdami ir tinkamus darbo aspektus, kadangi dažnai studentai nežino, ką daro gerai, o ką daro blogai;
- skatinsite studentus peržiūrėti kolegų darbus, suteikiant objektyvų grįžtamąjį atsaką, pateikiant nevertinamus klausimus, siekiant nustatyti klaidas, pateikti asmeninę nuomonę apie darbą;
- paaiškinsite studentams, kad jie turi suprasti darbo komentarų esmę, o ne tai, kad pataisius pateiktas klaidas, jiems bus garantuotas aukštesnis įvertis.

Grįžtamasis atsakas turėtų būti:

- *Savalaikis.* Svarbu grįžtamąjį atsaką suteikti laiku, kad studentas, atsižvelgęs į pateiktas pastabas, kitą kartą užduotį atliktų geriau. Užsienio universitetų praktika rodo, kad grįžtamasis ryšys suteiktas studentui praėjus mėnesiui nuo atsiskaitymo, praranda savo prasmę, tampa neaktualus, kadangi tiek rašytas darbas, tiek jame padarytos klaidos dažnai yra pamiršamos. Siūlome tarpinius atsiskaitymus ir semestro metu atliekamus darbus aptarti su studentais, paaiškinant jų darytas klaidas per 2 savaites nuo atsiskaitymo datos.
- *Detalus.* Grįžtamojo atsako teikimo metu turi būti nurodomos konkrečios studento darbe padarytos klaidos, taisymo siūlymai, pateikiami argumentai bei panašūs pavyzdžiai, padedantys studentui greičiau ir lengviau tobulėti. Detalus grįžtamasis atsakas užtikrina gilesnį studijų dalyko suvokimą ir leidžia studentams matyti teorinių žinių pritaikomumą.
- *Objektyvus ir orientuotas į studento pasiekimus.* Teikiant grįžtamąjį atsaką, svarbu laikytis aukštosios mokyklos Akademinės etikos kodekso bei išlaikyti dalykinius santykius su studentu. Svarbu, jog studentas nesijaustų prastai dėl padarytų klaidų ir suprastų, kad dėstytojas siekia prisidėti prie jo turimų žinių tobulinimo, nustatydamas daromas klaidas.
- *Jvairiapusis (subalansuotas).* Dėstytojai, teikdami grįžtamąjį atsaką studentams, turėtų stengtis subalansuoti teigiamą ir neigiamą grįžtamąją informaciją. Subalansuotas grįžtamasis atsakas padeda studentui suprasti tiek stipriąsias, tiek silpnąsias vietas, o atsiradusi pusiausvyra tarp kritikos ir pagyrimų, ne tik parodo daromas klaidas, bet ir motyvuoja tobulėti, greičiau mokytis bei geriau suvokti studijų dalyko esmę.

Dėstytojo pareiga sudaryti sąlygas grįžtamajam ryšiui, kuomet studentai pateikia informaciją apie studijuojamą dalyką bei dėstytojo darbą

ŠVIETIMO
MAINŲ
PARAMOS
FONDAS

- Labai svarbu užtikrinti, kad toks grįžtamasis ryšys dėstytojui galėtų būti pateiktas ne tik po galutinio pasiekimų vertinimo, bet ir semestro metu, nes tokiu atveju studentai pokytį dėstytojo darbe bei dalyko turinyje, galėtų pajusti dar studijuodami dalyką. Rekomenduojama, dėstytojui aktyviai dalyvauti šiame grįžtamojo atsako teikimo procese, studentų prašant pateikti savo nuomonę apie dalyko turinį bei dėstymą. Itin svarbu užtikrinti, kad studentų pateikiamos pastabos yra laukiamos ir neigiamų pasekmių studentų vertinimui nesukels.

Pasiekimų vertinimo lygmenys Lietuvoje

- Mokslo ir studijų įstatyme bei Studijų kryptių aprašuose
- Numatytas taikymas:
 - Moduliui (dalykui) (MSJ)
 - Bendram vertinamojo laikotarpio pasiekimų lygmeniui nustatyti (MSJ)
 - Atitinkamo lygmens ir tipo programos rezultatams (SKA)
- Aprašyti per studijų rezultatus
 - žinios ir supratimas; jų taikymas; sprendimų priėmimas; komunikavimas; tolesnio mokymosi įgūdžiai
- *Pasiekimų lygmenys MSJ bei studijų kryptių aprašuose turėtų sudaryti bendrą darnią struktūrą*
- *Ja naudojantis institucijoje gali būti rengiama konkrečios programos ar ją sudarančių dalykų pasiekimų lygmenų matrica*

Pasiekimų vertinimo lygmenys: galimybės

	Puikus	Tipinis	Slenkstinis
Žinios ir supratimas	žino naujausias studijų dalyko (krypties) šaltinius, teoriją ir principus ir gali kurti bei plėtoti naujas idėjas	žino svarbiausias savo studijų dalyko (krypties) teorijas ir principus ir gali pagrįsti esminius studijų krypties pasiekimus	žino svarbiausias savo studijų dalyko (krypties) teorijas ir principus

- Suteikia objektyvų standartą studentų iš skirtingų institucijų ar sistemų palyginimui.
- Parodo studijų rezultatų bei asmens kompetencijų progresiją per studijų laikotarpį.
- Sudaro galimybę atsižvelgti į užduoties ar dalyko sudėtingumą.

Pasiekimų vertinimo lygmenys: įgyvendinimas

- Pasiekimų lygmenų susiejimas su studijų rezultatais reikalautų, kad:
 - santykis tarp įvertinimo ir pasiekimo lygmens, būtų ne matematinis, bet pagrįstas studijų rezultatais;
 - ne visada tas pats įvertinimas turėtų būti projektuojamas į tą patį pasiekimų vertinimo lygmenį – turėtų būti atsižvelgiama į užduoties sudėtingumą.

Jei užduotis yra sudėtinga ir reikalauja pademonstruoti žinias ir gebėjimus siejamus su puikiu pasiekimo lygmeniu, pvz. ja prašoma išspręsti netipinę profesinės veiklos problemą, net ir žemesni šios užduoties įvertinimai galėtų būti siejami su puikiu pasiekimų lygmeniu.

DĒKOJAME UŽ DĒMESĪ!

